

M. T. R. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. ^{Ref.}
_{Ser.} 1058

Title: *Katha hatyaya*
Vichar

1058

1058

Examples

: Kabira Pratyaya		: Title
:	:	: Author
:	:	: Editor
:	:	: Year, Vols.
:	:	: Publisher
1058	:	: Remarks

श्रीगणेशायनमः क्वाप्रसयस्यलाघवात् प्रागभावप्रतिपक्षः कर्तृरिति निरुद्धत्वात् प्रागभावश्च कालीनसंबन्धेन आधेयतासंबन्धेन वा
 प्रकृत्यर्थस्य विशेषणतया प्रतियोगितासंबन्धेन उत्तरक्रियाश्रवविशेषणतया अन्वेति कर्तृरिति उत्तरक्रियायां कर्तृतासंबन्धेन विश
 षणतया अन्वेति प्रकृत्यर्थश्च यत्ने सादाविव तदेकदेशे कर्तृत्वे विशेषणतया अन्वेति इत्थं च भुङ्क्ता व्रजति चेत् तदुपादे भोजन
 कर्तृ कर्तृकं यद्भोजनकालीन प्रागभावप्रतियोगि भोजनवृत्तिप्रागभावप्रतियोगिवा गमनं तदनु कूलकृतिमांश्चैत्रेण न्वयः भो
 जनानंतरं क्षणमूर्तौ हिना व्यवधान इव वर्षादिना व्यवधानेपि भुङ्क्ता व्रजति इति प्रयोगस्य दृष्टान्तं कृतिमत्त्वं चात्र कर्तृत्वं क्वचिद्
 आश्रयत्वं व्यापारवत्त्वं एवं कर्तृत्वमपि तन्निष्ठकृतिजन्यत्वं क्वचिद्भूतदाश्रितत्वं तन्निष्ठव्यापारजन्यत्वं च तेन कृतितास्तिलागकृति
 काष्ठं उद्दनं पक्वजमे मानं पचतीत्यादौ नान्वयानुपपत्तिः । स्थित्वाश्रयाश्रितं यत् स्थितिकाळीन प्रागभावप्रतियोगिगमनं तदा
 श्रयो बोधः उद्दनं कर्मकपाकानुकूलकृतिव्यापारजन्यं यदा दनं कर्मपाक कालीन प्रागभावप्रतियोगि जे मन कर्मकं पचनं तदनु
 कूलव्यापारवत्त्वाच्च इत्यन्वयसंभवात् न चैवं स्वीयभोजन पूर्ववृत्ति पुरुषोत्तरीय भोजनोत्तरवृत्तिगमने भुङ्क्ता व्रजतीति प्रयोगो
 पत्तिरिति वाच्यं क्वाप्रसयार्थयोः कर्तृत्वप्रागभावयोर्विशेषणतया प्रकृत्यर्थतावच्छेदकरूपेण एकक्रिया यत्कृत्यन्वयितव्यस्य युस
 न्तिसिद्धत्वादतएव कर्तृत्वप्रागभावयोर्भयोः पृथक्शक्यत्वं भोजनसमान समानकालीन गमनेपि केवलसमान कर्तृत्व
 तांशमादाय भुङ्क्ता व्रजतीति प्रयोगापत्तिरेव केवलतत्कालीन प्रागभावप्रतियोगिरूपेण उत्तरवृत्तितांशमादाय अभिन्नकर्तृत्वं
 भोजनोत्तरवृत्तिव्रजनेपि तथा प्रयोगापत्तिश्चेति निरस्तं प्रकृत्यर्थतावच्छेदकरूपेण एकक्रिया यत्कृत्यन्विततदुभयविषयक बो
 धएव च तत्समाभिवाद्यतक्वाप्रसयस्य निरुद्धत्वात् न च तदुभयविषयक एव बोधे क्वाप्रसयस्य निरुद्धत्वं मुख्यव्यापारस्य
 स्वपीत तत्रान्वयानुपपत्तिः उच्छिष्टपुटविभागरूपस्य मुख्यव्यापारस्य स्वीयस्वापान्तरकालीन प्रागभावप्रतियोगित्वस्य
 बाधादिति वाच्यं मुख्यव्यापारानंतरमपि यत्किंचित्स्वापव्यक्तेरुत्सादादेव तत्रावयसंभवात् न च तथापि कथं अवजा
 नासिमां यस्मादतस्त न भविष्यति मत्प्रसूतिमनाराध्यप्रजेति तांशशायसा इत्यादौ भिन्नकर्तृत्वं क्वाप्रसयदर्शनात् त
 दुभयविषयक बोधे क्वाप्रसयस्य निरुद्धत्वं यस्मात्तमां अवजानाति तस्मात्ते मत्प्रसूतिं अनाराध्यप्रजान भविष्यति इति
 सुरभिस्त्वेशशायेति तदर्थं दिति वाच्यं अनाराधिते सत्रहे विणिचूत्रसयेन समान कर्तृत्वसंभवात् न च तथापि यत्र अंगुलिसेषु
 तेषु अंगुलिसंयोगनाशानंतरं घटसंयोगस्तत्रापि घटेन संयुज्यते रंगुल्यासंयुज्यते इति प्रयोगापत्तिः घटपटसंयोगस्य घटप
 टमित्यकर्तृत्वयोः अंगुलिसंयोगसमान कर्तृत्वस्यापि तत्र सत्त्वादिति वाच्यं तत्र युतधातु रूपस्य तृतीय्यतार्थप्रतियोगिकत्वं विशिष्टसं
 योगबोधकतया एकघटव्यक्तिवृत्तिकोक्तसंयोगाधारक तनियमादेवान्क स्तुले तादृशव्यवहाराभावादित्थं च अंगुलिप्रतियोगि

क्राप्र.

कृतसदोद्विजसंयोगतत्त्वतियोगिकतराश्रयः पटः एतेनयत्रैकमोदनंपत्तक। भुज्यतइतिप्रयोगनियमादित्यपिपरास्तं कर्मप्रत्ययस्तु
लेधातुद्वयस्यतद्व्यक्तिकर्मकत्वादिविशिष्टस्वार्थतावच्छेदकरूपेण लक्षणाया एकव्यक्तिकर्मकक्रियापबाधकत्वनियमादेवउक्तं
लेतादृशव्यवहाराभावात् इत्थंच तदोदनव्यक्तिकर्मकपाककर्तृकं यन्नदोदनव्यक्तिकर्मकपाकएतिप्रागभावप्रतियोगिकतरादन
व्यक्तिकर्मकभोजनतत्कर्मतावदोदनमित्यन्वयः ननुतथापिप्रागभावानभ्युपगमेनकाप्रत्ययस्मकुत्रशक्तिः नचतराध्वंसएवश
क्तिः तस्यचत्वाधिकरणक्षणेन्यक्तिकस्यैतत्प्रत्ययसमानकालोत्पन्नत्वेसंबंधेनसमभिव्याहृतक्रियायामन्वयः प्रकृत्यर्थश्च
तत्रप्रतियोगितासंबंधेनप्रकारश्चैत्रोभुक्ताव्रजतीत्यादौ भोजनसमानकर्तृकं यद्भोजनध्वंससमानकालोत्पन्नगमनं तदनुकू
लकृतिमांश्चैत्रइत्यादौअन्वयइतिवाच्यं स्थित्वापश्यतिस्थित्वाभुक्तेइत्यादौ तथान्वयसंभवात् दर्शनभोजननाशानंतरमापिस्थि
तेःसंभवात्इतिचेतहि न्काप्रत्ययस्यपूर्वकालेएवशक्तिः सामान्यतःकालोत्पन्नवशक्यतावच्छेदकं नतुपूर्वकालत्वं तस्यआनेत
र्यसंबंधेनसमभिक्रियायामन्वयः आनेतरेव स्वध्वंसाधिकरणक्षणेन्यक्तिकसंप्रत्ययार्थः कालोधिकरणतासंबंधेनविशेषणत
याअन्वेति एवंभुक्ताव्रजतीतिभोजनसमानकर्तृकं यद्भोजनाधिकरणकालानंतरगमनं तदनुकूलकृतिमांश्चैत्रइत्यन्वयः अत
एवसमानकर्तृकयोः पूर्वकालेइत्याद्यनुशासनमपिसाधुसंगच्छते वस्तुतस्तु क्राप्रत्ययस्यकृतावेवशक्तिः प्राक्प्रागभावार्थि
कमेपक्ष्यजातिहेनकृतिस्यलघुत्वात् स्वाश्रयकर्तृकत्वात्मकपरंपरासंबंधेनसमभिव्याहृतक्रियायोतदन्वयः प्रागभावेपूर्वका
लेवाविरुद्धलक्षणा भुक्ताव्रजतीत्यत्रभोजनानुकूलवृत्ताश्रयकर्तृकं यद्भोजनकालीनप्रागभावप्रतियोगिभोजनाधिकरणानुकूलानंतरगम
नंतदकूलकृतिमांश्चैत्रइत्यन्वयः स्थित्वायोगवृत्तीत्यादौ वाश्रयादौलक्षणा तस्यचाश्रयादिसंबंधेनसमभिव्याहृतक्रियायामन्वयइत्यु
क्तमेव यत्तु क्राप्रत्ययश्चैत्रेराश्रयतया कर्तृकत्वान्वयः तथाचभोजनानुकूलकृतिमांश्चैत्रः भोजनकालीनप्रागभावप्रतियोगिगमना
नुकूलकृतिमांश्चैत्रइत्यन्वयः तावतापिसमानकर्तृकत्वलाभादिति तन्न भुक्ताव्रजतीत्यादौसमानकर्तृकत्वालाभापत्तेः केचित्तु पु
न्र्काव्रजतीत्यादौ व्रजनप्रागभावकालीनव्रजनोपनिकालीनध्वंसप्रतियोगिकालनिष्ठवायद्भोजने तत्समानकर्तृकव्रजनानुकूलकृ
तिमानितिभोजनविशेषकेन्यवबोधः शक्तिलक्षणेपूर्वदेव नचएवस्वार्थविशेषितापरपदान्वितस्वार्थोतरबाधकत्वमव्युत्प
न्नमितिवाच्यं तादृशव्युत्पन्नोभावाभावात् अन्यथास्वर्गकामोयजेतेत्यादौइष्टसाधनीभूतयागानुकूलकृतिमांश्चैत्राव्याप्तिप्रत्य
भोतार्थविशेषकान्वयबोधोपपत्तेः घटोभविष्यतिघटोभविष्यतीत्यादौ नाशाश्रयेघटे अनागतोत्पत्तिक नाशप्रतियोगितदन्वयानुपपत्त
श्च तत्रप्रत्ययार्थकोरनागतताश्रयतया रनागतोत्पत्तिक नाशप्रतियोगितयाश्रयार्थमंतरानुसृतत्वाव्याप्यदिसादुः तदसत् सर्वथा
कालेइष्टसाधनताव्यातिरिक्तप्रत्ययार्थस्यप्रकृत्यर्थविशेष्यतयेष्टान्वयइतिव्युत्पत्तिभंगापत्तेः नचक्राप्रत्ययातिरिक्तं स्थलेएवतथा
व्युत्पत्तिरितिवाच्यं असंकोचोनेवोपपत्तेः संकोचस्यान्यथात्वादितिसंक्षेपः इतिक्वाप्रत्ययविचारः समाप्तः श्रीरक्तु